

‘Partysvenskene’ – hvordan gikk det med dem etterpå?

Andrea Monti og Marianne Tønnessen

NIBR-kortnotat 2024:X ISSN 2703-8831 (Online)

November 2024

‘Partysvenskene’ – eller rettere: de unge voksne svenskene som flyttet til Norge for ti-femten år siden – har stort sett flyttet tilbake til Sverige igjen.

Lønte deg seg økonomisk for dem å reise til Norge, på lang sikt?

Ved å sammenholde registerdata fra både Norge og Sverige har vi fulgt inntektsutviklingen blant disse svenskene før de dro, mens de var i Norge og etter at de flyttet tilbake. Slike analyser er nokså unike i internasjonal migrasjonsforskning.

Resultatene viser at de unge svenskene som kom til Norge i perioden 2010-12, tjente betydelig mer mens de var i Norge enn jevnaldrende i Sverige, og også klart bedre enn norske jevnaldrende. Men etter å ha flyttet tilbake til Sverige opplevde de et stort inntektsfall, og mange år etter tilbakeflyttingen tjente de fortsatt mindre enn jevnaldrende svensker som hadde blitt boende i Sverige hele tiden.

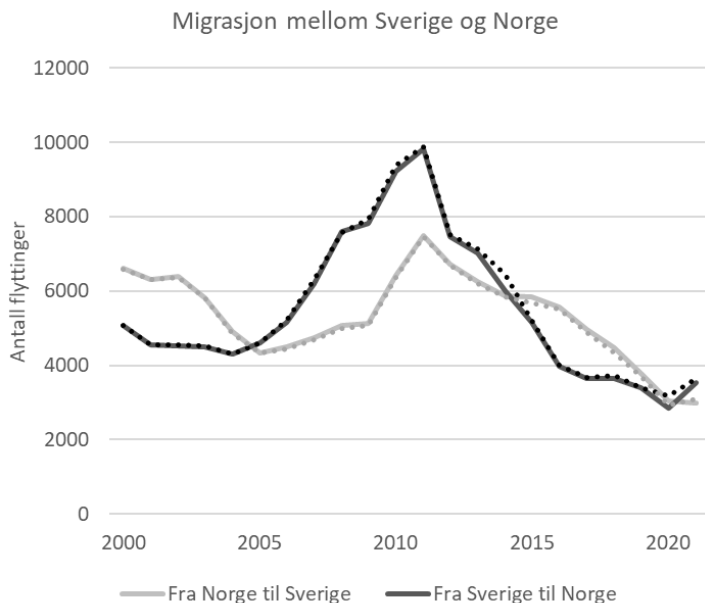
Begrepet ‘partysvensker’ er fra en graffiti i Oslo (se under), og ble etter hvert en etablert betegnelse på unge svensker som kom til Norge for å ‘arbeide om dagen og feste om natten’ (Expressen 2015). For enkelthets skyld brukes dette begrepet også i vår studie, selv om de unge svenskene som kom til Norge i perioden 2010-12 var en sammensatt gruppe med mange forskjellige motivasjoner for å flytte til Norge.

Drøye 9000 personer i alderen 20-25 år flyttet fra Sverige til Norge i disse årene. De fleste gjorde som graffitien foreslo og flyttet tilbake til Sverige, etter kortere eller lenger tid. Denne studien følger medianinntekten fra 2008 til 2016 for ulike grupper av disse unge svenske migrantene (etter når de kom og hvor lenge de ble) og sammenligner med unge svensker og nordmenn som ikke flyttet over grensen.

Figur 1: Graffiti fra en vegg i Oslo i 2009.

Foto: H. Holmås (Flickr), lisens: creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/

Figur 2: Total migrasjon (alle aldre) fra Sverige til Norge (svart) og fra Norge til Sverige (grått), 2000-2021. Tall fra norske SSB (prikkede linjer) og svenske SCB (heltrukne linjer).

I årene 2010-12 var det spesielt høy innvandring fra Sverige til Norge. I denne perioden var det stor arbeidsledighet i Sverige inntektsnivået var klart høyere i Norge, og valutakursen gjorde det ekstra lønnsomt for svensker å jobbe i Norge.

Figur 2 viser all migrasjon mellom de to landene fra 2000 til 2021. Den høye innvandringen fra Sverige til Norge (svart) midt i perioden er tydelig. Det er også den relativt høye migrasjonen tilbake fra Norge til Sverige (grått) i siste halvdel av perioden.

Flertallet av svenskene som kom til Norge i årene 2010-12 var unge voksne i alderen 20-25 år. Nesten halvparten av dem forlot Norge igjen enten samme år som de kom eller året etter. Etter fem år hadde 71 prosent flyttet tilbake til Sverige.

CODE REGISTERDATA

Figur 2 er basert på tall fra to kilder: De prikkede linjene viser tall fra norske SSB, mens de heltrukne linjene viser tilsvarende tall fra den svenske statistikkmyndigheten SCB. Som figuren viser, er dataene fra de to kildene nesten identiske. Det er sjeldent i internasjonal migrasjonsstatistikk. Vanligvis gir ulike kilder ganske ulike tall for den samme migrasjonsstrømmen. Men både norske og svenske tall på dette feltet er hentet fra på gode folkeregistre, og det foregår også samarbeid mellom de nordiske folkeregistrene som skal sørge for at migrasjoner mellom landene blir registrert begge steder.

I vår studie har vi brukt disse gode registerdataene til å identifisere en felles gruppe som vi har fulgt i begge lands registre: Personer født i Sverige som innvandret til Norge i

2010, 2011 eller 2012, og som var 20-25 år da de flyttet til Norge. Når denne gruppen var identifisert begge steder, kunne vi bruke inntektsdata i hvert land til å kartlegge deres medianinntekt (den 'midterste' inntekten, der halvparten av gruppa tjener mer og halvparten tjener mindre). Dette har vi også gjort for en rekke undergrupper, etter hvilket år de innvandret til Norge og hvor lenge de ble boende før retur til Sverige.

Mer om metoden og dataene vi har brukt er beskrevet i paperet som heter *Party penalty or party premium? 'Party Swedes' in Norway and their incomes before, during and after migration* og som nylig er publisert i tidsskriftet *Population Studies* (Monti og Tønnessen 2024).

'PARTYSVENSKENE' TJENTE BRA I NORGE...

Figur 3 viser hovedresultatene fra studien, for ulike grupper etter når de kom og hvor lenge de ble boende i Norge. De tynne mørkeblå linjene viser de unge svenske migrantenes inntekter i Sverige, hentet fra svenske registerdata. De tynne mørkerøde linjene viser deres inntekter i Norge, ifølge norske registerdata. Den lille ringen viser en kombinasjon av inntektsdata både norske og svenske registre. De bredere linjene viser inntektene til jevnaldrende personer i Sverige (lyseblå) og Norge (lyserøde), altså alle som ikke flyttet mellom landene. Alle inntekter er gjort om til svenske kroner.

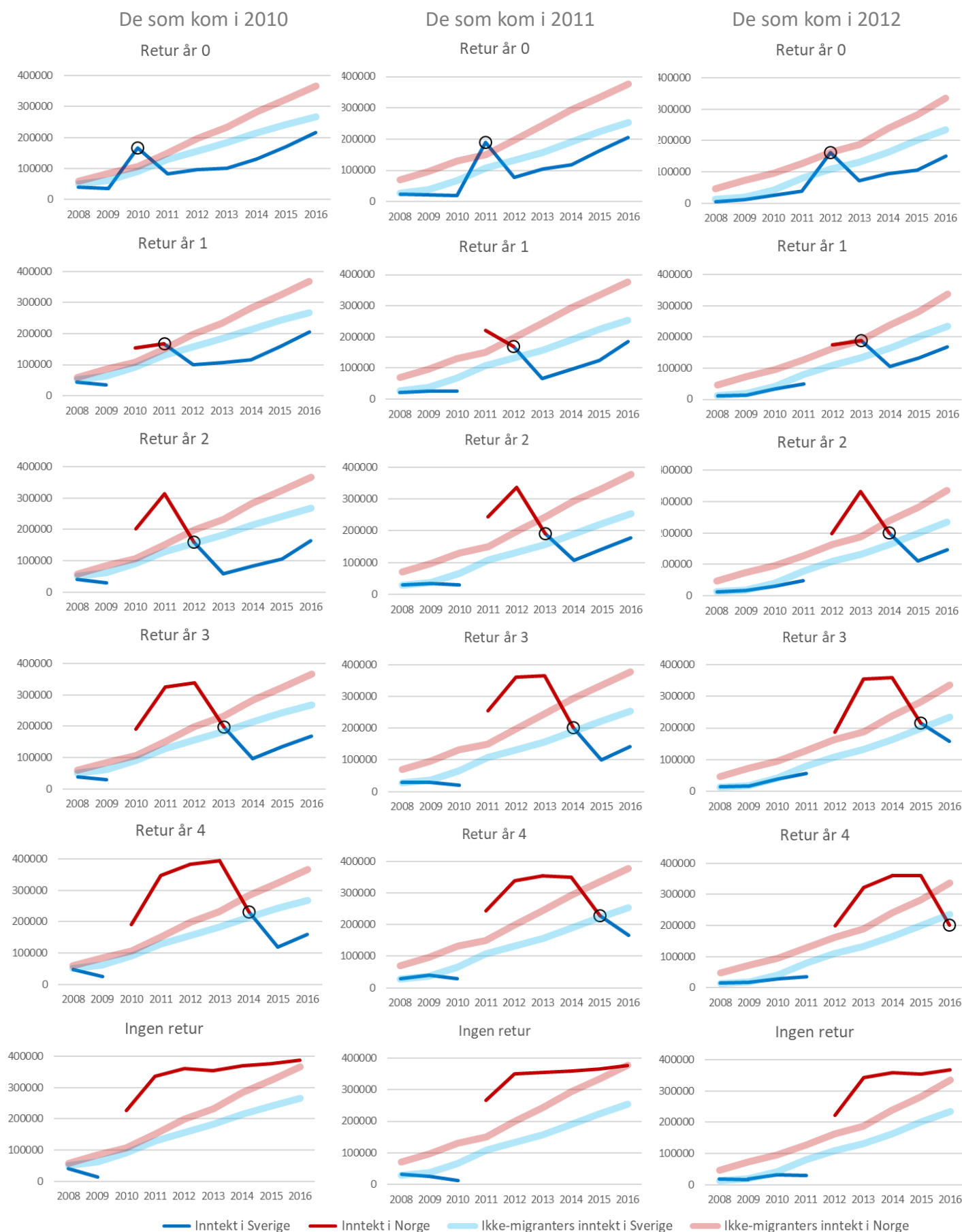
Alle de ulike migrantgruppene hadde en tydelig økning i inntekten etter at de flyttet til Norge. Det gjelder både de som dro raskt tilbake (øverste rad) og de som ble værende lenge. Mens de var i Norge tjente alle grupper klart mer enn de som var blitt værende i Sverige, og de fleste gruppene tjente også klart mer enn unge norske på samme alder.

Før de dro til Norge, var medianinntekten i alle disse gruppene noe lavere enn for andre jevnaldrende svensker, noe som nok henger sammen med at en lavere andel av dem hadde jobb i Sverige før de dro.

... MEN IKKE SÅ BRA ETTER RETUR TIL SVERIGE

Men som Figur 3 også viser, fortsatte ikke 'partysvenskene' å tjene like mye etter at de hadde flyttet tilbake til Sverige. Den mørkeblå linjen, som viser disse unge svenske migrantenes inntekter i Sverige, ligger gjennomgående klart under den lyseblå linjen som viser medianinntekten for jevnaldrende svensker som hadde blitt værende i Sverige.

Dette gjelder både de som var i Norge i mindre enn ett år og de som ble værende i mange år. Selv blant de gruppene som vi har hatt muligheter for å følge i fem-seks år etter retur til Sverige, finner vi lavere inntekter blant de som hadde bodd i Norge enn blant de som hadde bodd i Sverige hele tiden. For å undersøke om dette inntektsgapet nøyere, gjorde vi også noen ekstra analyser av personer som flyttet til Norge i 2008 og 2009, slik at vi hadde en lenger oppfølgingsperiode. Men selv ikke disse gruppene, med opptil åtte år i Sverige etter retur, hadde tatt igjen inntektsforskjellene til bofaste svensker på samme alder.

Figur 3: Medianinntekten til 'party-svenskene' før migrasjon til Norge og etter retur til Sverige (mørkeblå linjer), samt i Norge (mørk rød linje), sammenlignet med inntektene til jevnaldrende i Sverige (lys blå linje) og i Norge (lys rød linje), 2008-2016. En figur per gruppe etter år for migrasjon til Norge og tid før retur tilbake til Sverige. Den lille ringen viser kombinert inntekt fra både Norge og Sverige.

Inntekts-‘straffen’ som de unge svenske migrantene opplevde etter å ha bodd i Norge, kan ha flere mulige forklaringer. Andre og mer kvalitative studier av de unge svenskene som kom til Norge i denne perioden (se særlig Tolgensbakk 2014), forteller at mange reiste til Norge for å legge seg opp penger til ‘den store reisen’. Det tydelige inntektsfallet rett etter utvandring fra Norge kan dermed skyldes at mange av dem dro på lange reiser og derfor ikke hadde inntekt i Sverige.

En annen mulig forklaring er at disse unge svenskene kanskje ville hatt lavere inntekt enn andre svensker uansett, selv om de hadde blitt boende i Sverige. Den dårligere inntektsutviklingen som figur 3 viser rett før flyttingen til Norge kan være et tegn på det.

En tredje mulig forklaring er at svenskene som hadde vært i Norge kom senere i gang med høyere utdanning enn sine svenske jevnaldrende, og dermed bare utsatte inntektsøkningen sin.

I paperet har vi forsøkt å undersøke disse mulige forklaringene. Selv om store utenlandsreiser ofte kan strekke seg over lang tid, varer de sjeldent i mange år. Slike reiser kan altså neppe forklare det langvarige inntektsgapet mellom bofaste svensker og de som hadde vært i Norge. Når det gjelder de to andre forklaringene – hvorvidt ‘partysvenskene’ uansett ville tjent dårligere i Sverige og hvorvidt de bare kom senere i gang med høyere utdanning, har vi forsøkt å gjøre statistiske analyser som kontrollerer for både individuelle kjennetegn før utreise fra Sverige og det å være i høyere utdanning. Disse faktorene forklarer en del av inntektsgapet, men ikke alt.

UNIK STUDIE, UVANLIGE RESULTATER

I internasjonal migrasjonsforskning er dette en nokså unik studie. Det skyldes først og fremst dataene vi har hatt tilgang på, samt metoden der vi identifiserer samme gruppe i ulike nasjonale registre og henter ut informasjon om dem fra to ulike land, slik at vi også kan sammenligne med alle som ikke er migranter på hver side av grensen.

Men studien er også nokså unik på grunn av funnene. Det er uvanlig at internasjonale migranter etter retur har så lite økonomisk gevinst av et utenlandsopphold.

Andre studier fra andre land har stort sett funnet at migranter som returnerer, gjør det bedre økonomisk enn de som har blitt boende. Dette kalles gjerne en *migration premium*. Særlig tyder forskningen på at *migration premium* er høy for de som har vært migranter i land langt unna (geografisk eller økonomisk), og som har hatt yrker som er relevante for det de jobber med etter retur.

‘Våre’ unge svensker, som migrerte til nabolandet, kan hatt jobber i Norge som ikke nødvendigvis kvalifiserte dem for den type jobber de ønsket seg på lang sikt i Sverige. Likevel er det uvanlig at vi ikke fant noen eksempler på *migration premium* i noen av gruppene vi så på, men snarere en tydelig *migration penalty* etter retur i Sverige. Dette til tross for at disse unges migrasjon må ha vært makroøkonomisk gunstig både for Norge (som trengte arbeidskraft) og Sverige (som fikk et lavere antall unge uten jobb).

Vi argumenterer med at migrasjonen som vi ser på, nok skiller seg fra tradisjonell arbeidsinnvandring (som ofte er hovedfokus i økonomiske teorier om migrasjon). Snarere kan denne unge svensk-norske migrasjonen være eksempel på det Engbersen (2012) kaller *liquid migration*, som kjennetegnes av midlertidighet, at migrasjonen er knyttet til arbeid, at den er uforutsigbar og responderer på muligheter som oppstår i arbeidsmarkedet, at den er en individualisert migrasjon der familie spiller liten rolle og at migrantene ikke nødvendigvis har klare planer, men holder mulighetene åpne. *Liquid migration* kan også knyttes til livsfasen ‘ung voksen’, der en slik type migrasjon fungerer som et overgangsrituale der unge mennesker utforsker hvem de er og hva de vil bli, før de tar fatt på voksenlivet.

Hvis en stor andel av de unge svenskene som flyttet til Norge i 2010-12 var eksempler på slik *liquid migration*, kan det tilsi at målet med flyttingen deres først og fremst var å få en periode der de kunne utforske både seg selv og verden, og der målet ikke nødvendigvis var høyest mulig økonomisk gevinst på lang sikt. Dermed kan også den langsiktige gevinsten av denne migrasjonen ha vært noe helt annet enn det rent økonomiske.

REFERANSER

- Engbersen, G (2012) Migration transitions in an era of liquid migration, i M. Okólski (red), European Immigrations. Trends, Structures and Policy Implications. Amsterdam University Press, s. 91–106
- Expressen (2015) På dagen: Hårt arbete. På natten: Vilda fester. <https://www.expressen.se/nyheter/pa-dagenhart-arbete-pa-natten-vilda-fester/>
- Monti, A og M Tønnessen (2024) Party penalty or party premium? ‘Party-Swedes’ in Norway and their income before, during and after migration. Population Studies. <https://doi.org/10.1080/00324728.2024.2409752>
- Tolgensbakk, I (2014) Partysvensker; GO HARD! En narratologisk studie av unge svenske arbeidsmigranter nærvær i Oslo. PhD-avhandling, Universitetet i Oslo. <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/43345/PhDTolgensbakk.pdf>

EXITNORWAY er et forskningsprosjekt finansiert av Norges forskningsråd (prosjektnummer 313823) og ledet av Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) ved Oslo Met. Webside: <https://uni.oslomet.no/exitnorway/>
EXITNORWAY policy brief er oppsummeringer av arbeid gjort i prosjektet.